

«Βουλγαρία - Ρουμανία. Οικονομικές - Κοινωνικές - Πολιτικές Εξελίξεις. Μάρτιος 2010.»

Της Πέννυ Κονιτσιώτη
Επιστημονικής Συνεργάτη του ΕΚΕΜ

Βουλγαρία

Πολιτικά

Κατά τη διάρκεια ενός σεμιναρίου που πραγματοποιήθηκε την 1^η Μαρτίου ειδικοί και μέλη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου εξέφρασαν τη διαπίστωση ότι τα 10 νέα κράτη-μέλη της κεντρικής και ανατολικής Ευρώπης δεν αποτελούν μια ομοιογενή ομάδα, αναφορικά με το βαθμό και την επίδραση σε αυτά της οικονομικής κρίσης. Η Βουλγαρία, η Ρουμανία και οι Βαλτικές χώρες αντιμετωπίζουν σοβαρή επιδείνωση στο εμπορικό τους ισοζύγιο, γεγονός που παρέχει ελάχιστες προοπτικές για τη μελλοντική τους ανάπτυξη. Το τελευταίο δε προκαλεί ιδιαίτερη ανησυχία, καθόσον τα κράτη αυτά ακόμα έχουν πολύ δρόμο να διανύσουν προκειμένου να προλάβουν τα πλουσιότερα δυτικά κράτη. Με «φούσκες» σχετικά με την αγορά των ακινήτων που «σκάνε», την άνοδο της ανεργίας και τις χαμηλές ροές ξένων επενδύσεων, είναι δύσκολο κράτη όπως η Ρουμανία και η Βουλγαρία να καλύψουν το οικονομικό κενό σύντομα. Οι ειδικοί επίσης προειδοποιούν ότι το ευρώ από μόνο του δεν αποτελεί πανάκεια. Όπως ανέφερε η Katerina Smidkova της Τσεχικής Εθνικής Τράπεζας «Το ευρώ από μόνο του δεν μπορεί να διαφυλάξει τη χώρα από την επίδραση της κρίσης, όπως οι περιπτώσεις της Ισπανίας και της Ελλάδας έδειξαν». Σχετικά με το μέλλον της περιφερειακής πολιτικής όλοι οι ειδικοί υπέδειξαν ότι το σύγχρονο σύστημα θα πρέπει να έχει ως βασικούς στόχους την ενίσχυση της απασχόλησης και της πράσινης οικονομίας. Άλλωστε, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή πρόκειται να θέσει σε εφαρμογή ένα δεκαετές οικονομικό πλάνο, γνωστό ως «Η στρατηγική του 2020¹».

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή την Τετάρτη, 23 Μαρτίου, υπερασπίστηκε το ειδικό πρόγραμμα ελέγχου του Δικαίου στη Βουλγαρία και τη Ρουμανία, παρόλα τα περιορισμένα αποτελέσματα που έχουν καταγραφεί τρία χρόνια από την είσοδο των κρατών αυτών στην ΕΕ. Ο εκπρόσωπος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, Mark Gray, παρουσιάζοντας τις τελευταίες εξαμηνιαίες εκθέσεις για τα δικαιοδοτικά συστήματα των δύο κρατών, ανέφερε ότι «η Ευρωπαϊκή Επιτροπή πιέζει τις αρχές της Βουλγαρίας και της Ρουμανίας, προκειμένου να ενισχύσουν τις προσπάθειές τους ειδικά στην πραγματοποίηση συλλήψεων και στην υποβολή μηνύσεων». Και η Βουλγαρία και η Ρουμανία το 2007, όταν εισήλθαν στην ΕΕ, συμφώνησαν να υποβληθούν σε ουσιαστικό έλεγχο από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή προκειμένου να αντιμετωπίσουν τη διαφθορά και τα οργανωμένα δίκτυα εγκληματικότητας. Μετά την είσοδο, ωστόσο, η δυναμική

---

¹ Pop V. 02/03/2010. «New EU state structural funds should not be “spread too thin”», που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

<http://euobserver.com>

προόδου υποχώρησε σε χαμηλά επίπεδα. Η νέα κυβέρνηση της Σόφιας υιοθέτησε κάποιες από τις προτάσεις των Βρυξελλών κατά τα τελευταία έτη, όπως οι κοινές ερευνητικές επιτροπές για την κατάχρηση των κεφαλαίων της ΕΕ και το οργανωμένο έγκλημα. Αλλά η Ευρωπαϊκή Επιτροπή παραμένει επιφυλακτική και έχει δώσει έμφαση στην ανάγκη να λάβει περισσότερα αποτελέσματα. Παρόλο που δεν υπήρχε απευθείας σύνδεση μεταξύ του δικαιοδοτικού ελέγχου και της διανομής της κοινοτικών κεφαλαίων, το 2008 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή πάγωσε εκατοντάδες εκατομμύρια ευρώ, κυρίως για τη Βουλγαρία, εξαιτίας ανύπαρκτων προγραμμάτων και διεφθαρμένων δικτύων εκμετάλλευσης των κοινοτικών χρημάτων. «Εκτοτε, οι πληρωμές και για τα δύο κράτη μειώθηκαν», όπως ανέφερε ο κ. Gray «μετά την επιβολή καλύτερων μηχανισμών ελέγχου. Τα περιβαλλοντικά προγράμματα πάντως στη Βουλγαρία αναστάλλθηκαν εξαιτίας παρατυπιών στις δημόσιες προσφορές. Υπάρχει η ανάγκη να εφαρμοστούν τα μαθήματα που έλαβαν για την καλύτερη διαχείριση των κεφαλαίων και για να ενισχυθεί η δικαστική προστασία για τις απάτες », όπως σημείωσε².

Κοινωνικά

Ο αριθμός των νέων οικοδομών για κατοικία αυξήθηκε κατά 40,4% από τρίμηνο σε τρίμηνο και έφθασε τα 962 κτίρια κατά το τέταρτο τρίμηνο του 09, αλλά μειώθηκε κατά 1,7% σε ετήσια βάση, σύμφωνα με τα στοιχεία που δημοσιεύθηκαν από την Εθνική Στατιστική Υπηρεσία. Η μικτή επιφάνεια των νέων κτιριακών εγκαταστάσεων μειώθηκε κατά 9,3% σε ετήσια βάση σε 486 χιλιάδες τ.μ., αλλά το μέσο μέγεθος των εγκαταστάσεων αυξήθηκε από 71,7 τ.μ. στο τρίτο τρίμηνο του 09 στα 75,9 τ.μ. κατά το τέταρτο τρίμηνο, ενώ το 9,32% των νέων οικοδομών κατασκευάστηκε στα παραθαλάσσια κέντρα Βάρνα (179) και Burgass (127)³. Βέβαια, τον Ιανουάριο του 2010, η συνολική παραγωγή στον κατασκευαστικό τομέα μειώθηκε κατά 30,7% σε σύγκριση με τον αντίστοιχο μήνα του προηγούμενου έτους. Πτώση της τάξεως του 38,4% καταγράφηκε στις οικοδομικές κατασκευές, ενώ στις λοιπές κατασκευές η πτώση ήταν 12,0% σε σύγκριση με τον Ιανουάριο του 2009. Το γεγονός αυτό δείχνει ότι οι εργολάβοι έδωσαν βάρος στις κατασκευές που σχετίζονται με τα δημόσια έργα και όχι με την οικοδομή⁴.

Ο εκπρόσωπος της Παγκόσμιας Τράπεζας στη Βουλγαρία, Florian Fichtle, δήλωσε σε συνέντευξη για τη μεταρρύθμιση των συντάξεων ότι «ο πληθυσμός της Βουλγαρίας θα μειωθεί κατά ενάμιση εκατομμύριο στα 6 εκατομμύρια έως το

---

² Pop V. 23/03/2010. «EU commission defends Romania-Bulgaria monitoring project», που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

<http://euobserver.com>

³ 08/03/2010. «Βουλγαρία: Αύξηση στις οικοδομές για κατοικία κατά το τέταρτο τρίμηνο του 2009», που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

<http://www.balkans.com/gr>

⁴ Roberts M. 10/03/2010. «Βουλγαρία: Η συνολική παραγωγή στον κατασκευαστικό τομέα μειώθηκε κατά 30,7%», που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

<http://www.balkans.com/gr>

2025», αναφέρει σε δημοσίευσμά της η καθημερινή εφημερίδα Standart, ενώ τόνισε ότι «σε δεκαπέντε χρόνια ο ένας στους πέντε Βούλγαρους θα είναι τουλάχιστον 65 ετών». Σύμφωνα με τις μελέτες του Ivan Neykov, προέδρου της Βαλκανικής Ένωσης για την Εργασία και την Κοινωνική Πολιτική, έως το 2050, «κάθε Βούλγαρος εργαζόμενος θα εργάζεται για να υποστηρίξει και δύο συνταξιούχους». Οι εμπειρογνώμονες συμβουλεύουν ότι «οι μεταρρυθμίσεις των συνταξιοδοτικών συστημάτων δεν παίρνουν αναβολή», ενώ ο Υπουργός Κοινωνικής Πολιτικής της Βουλγαρίας, Totyu Blandenov, από την άλλη πλευρά, τόνισε ότι «η αύξηση των ασφαλιστικών πληρωμών κατά την τρέχουσα κατάσταση του συστήματος θα ήταν καταστροφή⁵».

Οικονομικά

Επτά μήνες μετά την ανάληψη της εξουσίας με υποσχέσεις ριζικής αλλαγής, η κέντρο - δεξιά κυβέρνηση της Βουλγαρίας έχει βάλει σε αναμονή σημαντικές οικονομικές μεταρρυθμίσεις, διακινδυνεύοντας παρατεταμένη στασιμότητα στο φτωχότερο κράτος της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Αν και τα δημόσια οικονομικά της Βουλγαρίας χαρακτηρίζονται ευρέως ως τα πιο υγιή στην Ανατολική Ευρώπη και είναι απίθανη μια κρίση ελληνικού στυλ, οι αναλυτές υποστηρίζουν ότι μια καθυστέρηση στις μεταρρυθμίσεις και οι λαϊκιστικές τάσεις του υπουργικού συμβουλίου θα έχουν ως αποτέλεσμα τον πόνο και την πιο αργή ανάκαμψη. Τον περασμένο μήνα, η κυβέρνηση του πρωθυπουργού Boiko Borisov υπέκυψε στις αυξανόμενες δημόσιες πιέσεις και πάγωσε τα σχέδια για την αναμόρφωση της υγειονομικής περίθαλψης, συμπεριλαμβανομένων του κλεισίματος των αναποτελεσματικών νοσοκομείων, καθώς και την σχεδιαζόμενη αύξηση της ηλικίας συνταξιοδότησης. Αντίθετα, υποσχέθηκε περισσότερα χρήματα για τους συνταξιούχους ηλικίας άνω των 75 και επιδοτήσεις στους καλλιεργητές καπνού, που διαμαρτύρονταν. Εκτός από ορισμένες περικοπές προσωπικού σε υπουργεία και στις φορολογικές και τελωνειακές υπηρεσίες, η Σόφια δεν έχει καταφέρει μέχρι στιγμής να ξεκινήσει μία μείζονα αναθεώρηση του, βαρέως ασθενούντα δημόσιου τομέα, όπως είχε υποσχεθεί. Για να αντισταθμίσει την έλλειψη εξοικονόμησης πόρων από τις μεταρρυθμίσεις που δεν έγιναν, και να διατηρήσει το δημοσιονομικό της έλλειμμα χαμηλά, το υπουργικό συμβούλιο του κόμματος Gerb του κ. Borisov, έχει καθυστερήσει εκατοντάδες εκατομμύρια ευρώ σε πληρωμές προς κατασκευαστικές εταιρείες καθώς και σε επιστροφές φόρου που οφείλει σε επιχειρήσεις, προκαλώντας κατακραυγή. «Η αίσθηση είναι ότι ενεργούν μόνον πυροσβεστικά», δήλωσε ο Stogianov Stanislav της ανεξάρτητης εταιρείας δημοσκοπήσεων, Alpha Research. «Υπήρξαν μεγάλες προσδοκίες για τις μεταρρυθμίσεις, αλλά η πολιτική φαίνεται χαοτική και μειώνεται η υποστήριξη του κόσμου. Ένα μεγάλο μέρος του πληθυσμού ψήφισε υπέρ του κόμματος Gerb περιμένοντας να εφαρμόσει συγκεκριμένα

---

⁵ 17/03/2010. «Ο πληθυσμός της Βουλγαρίας προβλέπεται να μειωθεί στα έξι εκατομμύρια έως το 2005», που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

<http://www.balkans.com/gr>

μέτρα για να βγάλει την Βουλγαρία από την κρίση». Μια έρευνα του Alpha, τον περασμένο μήνα, έδειξε ότι η αποδοχή για την κυβέρνηση μειώθηκε κατά 13,3 εκατοστιαίες μονάδες από τον Αύγουστο και έφθασε τώρα στο 45,7 τοις εκατό. Οι αναλυτές απέδωσαν την πτώση σε κακό προγραμματισμό και κακή επικοινωνιακή πολιτική στο θέμα της αποκατάστασης της περιθάλψης και των συντάξεων. Η έλλειψη διαχειριστικής και πολιτικής εμπειρίας μεταξύ πολλών υπουργών, αποτελεί τροχοπέδη για την πρόοδο, υποστηρίζουν οι αναλυτές. Ο Υπουργός Οικονομικών Simeno Djankov, πρώην οικονομολόγος της Παγκόσμιας Τράπεζας, πέτυχε το στόχο του να μειώσει το έλλειμμα του προϋπολογισμού σε λιγότερο από το 1% του ΑΕΠ μέχρι το τέλος του 2009 - αλλά το πέτυχε αφήνοντας απλήρωτους τους γιατρούς και χωρίς να πληρώσει τις κοινωνικές ενισχύσεις, το Δεκέμβριο του ίδιου έτους. Ακόμη και ο μισθός του Νοεμβρίου, του προέδρου Georghii Parvanov ήταν καθυστερημένος. Είναι προφανές ότι η βαθαίνουσα κρίση και η έλλειψη στρατηγικής εξόδου, είναι πιθανό να διαβρώσει περισσότερο τη λαϊκή υποστήριξη προς την κυβέρνηση, αν και δεν θα την ανατρέψει. «Σε κάποιο σημείο ο πρωθυπουργός μπορεί να αναγκαστεί να προβεί σε ανασχηματισμό του υπουργικού συμβουλίου για την αντιμετώπιση της αυξανόμενης πίεσης», ανέφερε ο Kiril Αβράμοφ του Political Capital think-tank στη Σόφια. Αλλά οι περισσότεροι Βούλγαροι δεν βλέπουν εναλλακτική λύση για το κόμμα Gerb, μετά την καταπήφιση της προηγούμενης σοσιαλιστικής κυβέρνησης εν μέσω κατηγοριών για ανικανότητα και υπόθαλψη της εγκληματικότητας. Η κυβέρνηση που εκλέχθηκε τον περασμένο Ιούλιο, απολαμβάνει ακόμη ισχυρή υποστήριξη, χάριν των αστυνομικών επιχειρήσεων εναντίον των συμμοριών του οργανωμένου εγκλήματος και των διώξεων εναντίον πρώην υπουργών που ήταν ύποπτοι για διαφθορά. Η αυξανόμενη ανεργία, η οποία έφθασε το 9,9 τοις εκατό τον Ιανουάριο, αυξάνει την πίεση προς την κυβέρνηση να χαλαρώσει την δημοσιονομική πολιτική της, αλλά ο κ. Borisov με σκληρή γλώσσα προειδοποίησε αυτή την εβδομάδα ότι θα προτιμούσε να παραιτηθεί από το να επιτρέψει μια χαλάρωση του προϋπολογισμού και ένα σενάριο ελληνικού στυλ. Οι έρευνες δείχνουν ότι ένα στα πέντε νοικοκυριά, στη βαλκανική χώρα των 7,6 εκατομμυρίων, έχει δει ένα μέλος της οικογένειας να χάνει την δουλειά του ή ο μισθός του να καθυστερεί ή να περικόπεται. Οι οικονομολόγοι υποστηρίζουν ότι η Βουλγαρία θα ανανήψει αργότερα από τις άλλες χώρες της Ανατολικής Ευρώπης και προβλέπουν οριακή ανάπτυξη για φέτος μετά από την συρρίκνωση του 5,0 τοις εκατό πέρυσι. Οι ταραχές στη γειτονική Ελλάδα και η αποσπασματική ανάκαμψη στη Δυτική Ευρώπη - κύριες εξαγωγικές αγορές της Βουλγαρίας - συμβάλλουν επίσης σε μια παρατεταμένη στασιμότητα. Ο κ. Borisov παραδέχθηκε βέβαια ότι «το έλλειμμα του προϋπολογισμού θα μπορούσε να φθάσει το 1,8 τοις εκατό φέτος, αρκετά πάνω από το 0,7 τοις εκατό που είναι ο στόχος». Όμως, τα μέτρα για την αύξηση των εσόδων μέσω της καταπολέμησης της φοροδιαφυγής δεν έχουν καταφέρει μέχρι στιγμής να αποδώσουν καρπούς και οι οικονομολόγοι εκτιμούν ότι η είσπραξη των φόρων μειώθηκε περίπου κατά 30 τοις εκατό, τον Ιανουάριο. Ορισμένοι αναλυτές προειδοποιούν ότι η καθυστέρηση στις μεταρρυθμίσεις ενδέχεται να διευρύνει το έλλειμμα και να ασκήσει πίεση στην ισοτιμία του

λεβ με το ευρώ. «Είναι σημαντικό να μην επιτρέψει περαιτέρω αύξηση του ελλείμματος, ειδάλως μπορεί να υποφέρουμε, όπως οι Έλληνες», δήλωσε ο Georghî Angelon του Open Society Institute στο ραδιοτηλεοπτικό σταθμό Nova TV. Κάποια ανακούφιση θα μπορούσε βέβαια να έρθει με τη μορφή των νέων κεφαλαίων από τα 11 δις. ευρώ σε βοήθεια που υποσχέθηκε η ΕΕ προς τη Σόφια μέχρι το 2013, με σκοπό την αναδιοργάνωση των υποδομών της σοβιετικής εποχής, της γεωργίας και των αγροτικών περιοχών, αλλά αυτό εξαρτάται από τη Βουλγαρία να κάνει περισσότερα για να σταματήσει την απάτη⁶.

Σύμφωνα με την ανάλυση για τις εξελίξεις στη Βουλγαρική οικονομία κατά το τέταρτο τρίμηνο του 2009, ο πληθωρισμός μειώθηκε στο 0,6% από το 7,8% του 2008. Η σημαντική μείωση των Αμέσων Ξένων Επενδύσεων (-57%) στα 2,84 δις ευρώ μαζί με τη μείωση της αγοραστικής δύναμης προκάλεσαν μείωση του ΑΕΠ κατά 5,1% στα 33.8 δις το 2009, ενώ ο κλάδος των ακινήτων και των κατασκευών επλήγησαν περισσότερο από την κρίση. Η πτώση στα μεγέθη της οικονομίας έφερε την μείωση στο έλλειμμα του Εμπορικού Ισοζυγίου και στο έλλειμμα τρεχουσών συναλλαγών. Ο Τραπεζικός κλάδος παρέμεινε σταθερός, κερδοφόρος και με καλή ρευστότητα για όλο το 2009, το ενεργητικό του Τραπεζικού τομέα αυξήθηκε κατά 1,9% στα 36,2 δις ευρώ ενώ οι υποχρεώσεις παρέμειναν σταθερές στα 31,4 δις⁷. Από την άλλη πλευρά, η Moodys Investors Service ανακοίνωσε ότι «οι προοπτικές της πιστοληπτικής της ικανότητας του τραπεζικού τομέα της Βουλγαρίας είναι αρνητικές, γεγονός που αντικατοπτρίζει τις δυσμενείς επιπτώσεις της εγχώριας οικονομικής ύφεσης για την πιστωτική ποιότητα και τα καθαρά κέρδη των τραπεζών της χώρας⁸».

Η Βουλγαρική Κεντρική Τράπεζα συνέχισε τη μείωση του βασικού επιτοκίου που έφθασε στο 0,18%, από 0,24% που ήταν το Φεβρουάριο του 2010 και 0,39% τον Ιανουάριο. Το επιτόκιο του 0,18% αποτελεί ιστορικό χαμηλό από το 1991⁹.

Το πραγματικό ΑΕΠ της Βουλγαρίας μειώθηκε κατά 5,0% σε ετήσια βάση στα 33.9 δις ευρώ το 2009, σύμφωνα με τις πληροφορίες του Εθνικού Ινστιτούτου Στατιστικής. Η Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία (ΑΠΑ) της οικονομίας μειώθηκε κατά 3,8% σε ετήσια βάση στα 28.4 δις ευρώ. Ο κλάδος των

---

⁶ Mudeva An. 16/03/2010. «Η Βουλγαρική οικονομική πολιτική προκαλεί δημόσια οργή, διαφαίνεται κίνδυνος στασιμότητας», που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

<http://www.balkans.com/gr>

⁷ Roberts M. 09/03/2010. «Αύξηση του εξωτερικού χρέους, πτώση του πληθωρισμού και μείωση των άμεσων ξένων επενδύσεων στην Βουλγαρία», που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

<http://www.balkans.com/gr>

⁸ 09/03/2010. «Αρνητικές προοπτικές για τον Τραπεζικό τομέα της Βουλγαρίας από την Moody's», που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

<http://www.balkans.com/gr>

⁹ Roberts M. 02/03/2010. «Βουλγαρία: Η Κεντρική Τράπεζα μειώνει το βασικό επιτόκιο στο 0,18%», που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

<http://www.balkans.com/gr>

υπηρεσιών αυξήθηκε κατά 1,7% σε ετήσια βάση στο 63,7% της συνολικής ΑΠΑ, σε βάρος των κλάδων της βιομηχανίας και της γεωργίας που μειώθηκαν κατά 0,2% και 1,3% αντίστοιχα, σε ετήσια βάση το 2009. Το κατά κεφαλήν ΑΕΠ μειώθηκε σε 4.466 ευρώ, το 2009 από 4.475 ευρώ, το 2008¹⁰.

Οι Εισαγωγές της Βουλγαρίας (FOB) μειώθηκαν κατά 6% στο 1,1 δισ. ευρώ, ενώ οι εξαγωγές αυξήθηκαν κατά 13% σε 0,9 δισεκατομμύρια ευρώ, σε ετήσια βάση, τον Ιανουάριο του 2010, σύμφωνα με τα στοιχεία που παρέχονται από την Κεντρική Τράπεζα της Βουλγαρίας. Ως αποτέλεσμα, τα ελλείμματα του εμπορικού ισοζυγίου και του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών μειώθηκαν κατά 50% σε 174 εκατομμύρια ευρώ και κατά 56% στα 242 εκατ. ευρώ, αντίστοιχα¹¹.

Ο Δείκτης Βιομηχανικής Παραγωγής της Βουλγαρίας μειώθηκε κατά 0,9% σε ετήσια βάση τον Ιανουάριο του 2010, σύμφωνα με τα στοιχεία που δημοσιεύθηκαν από τη Βουλγαρική Εθνική Στατιστική Υπηρεσία. Ο κλάδος της μεταποίησης μειώθηκε κατά 1,5% σε ετήσια βάση, ενώ οι δείκτες των μεταλλείων & λατομείων, και της ηλεκτρικής ενέργειας, φυσικού αερίου, ατμού αυξήθηκαν κατά 0,4% και 1,1% σε ετήσια βάση, αντίστοιχα¹².

Ο δείκτης του κύκλου εργασιών στον τομέα του εμπορίου μειώθηκε κατά 19% σε ετήσια βάση, τον Ιανουάριο του 2010, σύμφωνα με τα στοιχεία που παρέχονται από την Εθνική Στατιστική Υπηρεσία της Βουλγαρίας. Ο δείκτης του λιανικού εμπορίου μειώθηκε κατά 12,9%, ενώ η χονδρική καταγράφη μείωση 19% σε ετήσια βάση. Αλλά και η εμπορία αυτοκινήτων κατέγραψε μείωση 38,3% σε ετήσια βάση¹³.

Τα ληξιπρόθεσμα χρέη του Δημοσίου προς τις επιχειρήσεις ανήλθαν σε 245 εκατ. ευρώ, σύμφωνα με πληροφορίες από την Ένωση Βουλγαρικών Βιομηχανιών, ενώ το 87% του συνολικού χρέους δηλαδή 213.5 εκατ. ευρώ οφείλεται σε κατασκευαστικές εταιρείες. «Το 50% του χρέους προς κάθε επιχείρηση θα καταβληθεί από τα τέλη Μαρτίου 2010», σύμφωνα με δήλωση του Υπουργείου Οικονομικών¹⁴.

---

¹⁰ 12/03/2010. «Βουλγαρία: Μείωση του ΑΕΠ κατά 5% το 2009», που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

<http://www.balkans.com/gr>

¹¹ 16/03/2010. «Βουλγαρία: Μείωση 50% στο έλλειμμα του εμπορικού ισοζυγίου τον Ιανουάριο του 2010», που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

<http://www.balkans.com/gr>

¹² 11/03/2010. «Βουλγαρία: 0,9% χαμηλότερος ο δείκτης βιομηχανικής παραγωγής τον Ιανουάριο», που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

<http://www.balkans.com/gr>

¹³ 11/03/2010. «Βουλγαρία: Μείωση του κύκλου εργασιών κατά 19% στο εμπόριο», που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

<http://www.balkans.com/gr>

¹⁴ 08/03/2010. «Βουλγαρία: Στα 245 εκατ. ευρώ τα ληξιπρόθεσμα χρέη του Δημοσίου- αρχίζει πληρωμές τέλη Μαρτίου», που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

<http://www.balkans.com/gr>

Οι κερδοσκόποι, στις "Ανατολικές" χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχουν εγκαταλείψει ως επί το πλείστον τα "στοιχήματα σύγκλισης" με βάση το πότε πιστεύουν ότι οι χώρες αυτές θα υιοθετήσουν το ευρώ και επικεντρώνονται πλέον στα θεμελιώδη μεγέθη της κάθε οικονομίας. Η έκρηξη του χρέους στην Ελλάδα και η διόγκωση των ελλειμμάτων του προϋπολογισμού έχουν ακυρώσει πολλές προβλέψεις των κερδοσκόπων οι οποίοι τώρα πρέπει να αποκρυπτογραφήσουν τα σκοτεινά σήματα για τη διεύρυνση της ζώνης του ευρώ τόσο από τις κυρίαρχες χώρες της ευρώ ζώνης όσο και από τους υποψηφίους για ένταξη σε αυτήν. Πρόσφατες δημοσκοπήσεις του Reuters, δείχνουν ότι οι περισσότεροι οικονομολόγοι βλέπουν ότι οι μεγάλοι υποψήφιοι για ένταξη στην ευρωζώνη όπως η Ρουμανία, η Βουλγαρία, η Πολωνία, η Ουγγαρία και η Τσεχική Δημοκρατία - μπορούν να υπολογίσουν την ένταξη το νωρίτερο το 2015, δηλαδή ένα χρόνο αργότερα από ότι προγραμματίζαν. Οι παραπάνω ημερομηνίες δεν αντικατοπτρίζουν απαραίτητα και τις προβλέψεις των αγορών, με αποτέλεσμα οι διαχειριστές των κεφαλαίων να εξετάζουν πλέον κάθε χώρα ξεχωριστά. *«Οποιαδήποτε συζήτηση για την ένταξη στην ευρωζώνη είναι εντελώς υποθετική όταν οι άνθρωποι αμφισβητούν κατ' αρχήν το μέλλον του ευρώ και κατά δεύτερο λόγο, όταν υπάρχει μια πιθανότητα ότι ένα μέλος της ζώνης του ευρώ μπορεί να εκδιωχθεί από το ευρώ»*, ανέφερε ο Ιάσων Μανωλόπουλος, ο οποίος διαχειρίζεται 100 εκατομμύρια δολάρια στις αναδυόμενες αγορές της Ευρώπης με την εταιρεία Dromeus Capital στην Αθήνα. *«Μου αρέσουν μερικές ιστορίες, όπως η Πολωνία, αλλά θα πάω εκεί όχι για την σύγκλιση αλλά για την αξία που έχει η χώρα»*. Η εικόνα είναι αντίθετη από ότι πέντε χρόνια πριν, όταν οι διαχειριστές κεφαλαίων έκαναν επενδύσεις σε μια χώρα, υπολογίζοντας όμως και την ημερομηνία ένταξης της χώρας στην ζώνη του ευρώ, για να συνυπολογίσουν τα επιτόκια και τις αποδόσεις των ομολόγων. Η σύγκλιση δεν είχε πάντα να κάνει με την ένταξη στο ευρώ. Όλες οι αναδυόμενες οικονομίες της περιοχής περίμεναν να κάνουν σταθερή πρόοδο στο να φέρουν τους μισθούς, την αγοραστική δύναμη και τις αποτιμήσεις του ενεργητικού τους σε σύγκλιση με τους ανεπτυγμένους γείτονές τους και η ιδέα αυτής της "σύγκλισης" απασχολούσε τους επενδυτές για περίπου μια δεκαετία. Μία δημοφιλής σπέκουλα ήταν η πρόβλεψη για το που θα πάνε τα επιτόκια των πενταετών ομολόγων στην πενταετία. Για μια χώρα που περίμεναν να υιοθετήσει το ευρώ σε πέντε χρόνια, θα βλέπανε τα επιτόκια κοντά στην ζώνη του ευρώ. Αλλά ακόμη και με τη σταθερή μείωση των στόχων για ένταξη στην ευρωζώνη, αυτή η σπέκουλα ήταν εξαιρετικά κερδοφόρος, δεδομένου ότι, για παράδειγμα, οι αποδόσεις των 10 ετών ομολόγων της Πολωνίας ήταν 13% το 2000, έναντι περίπου 6% τώρα. Αυτό οδηγεί σε ένα μεγαλύτερο θέμα: μεγάλο μέρος της σύγκλισης της αξίας του ενεργητικού έχει ήδη γίνει για ορισμένες χώρες. *«Δεν ξέρω αν το ευρώ πρόκειται να υπάρχει σε πέντε χρόνια και, δεύτερον, έχουμε μπερδέψει το τι σημαίνει σύγκλιση εντός της ζώνης του ευρώ, θα συγκλίνουν προς την Ελλάδα ή την Ολλανδία»* είπε ο Αναλυτής Lars Christensen, επικεφαλής του τμήματος αναδυόμενων αγορών της Danske Bank. Ένα άλλο ζήτημα είναι ότι οι υποψήφιοι χώρες δεν επιθυμούν την αγκίστρωση σε ένα νόμισμα που δεν μπορούν να υποτιμήσουν ώστε να ενισχύσουν την ανταγωνιστικότητα σε

περιόδους κρίσης. «Κάθε πρόβλεψη θα πρέπει να γίνεται αφήνοντας μεγάλο περιθώριο λάθους», δήλωσε ο Nigel Rendell, στρατηγικός αναλυτής στην RBC. «Υπάρχουν τόσες πολλές μεταβλητές, και κάθε μεταβλητή είναι απρόβλεπτη, με την πολιτική να είναι το μεγαλύτερο στοιχείο. Δεν μπορούμε ακόμη να πούμε ότι η σπέκουλα της σύγκλισης είναι τελείως νεκρή. Η σύγκλιση προς τη ζώνη του ευρώ εξακολουθεί να έχει πλεονεκτήματα - χαμηλά επιτόκια, μια σταθερή συναλλαγματική ισοτιμία και μικρότερη έκθεση σε κερδοσκοπικές επιθέσεις. Η σύγκλιση μπορεί να μην έχει νόημα, αλλά αυτό δεν σημαίνει ότι δεν θα έχουμε τα spreads», δήλωσε ο κ. Christensen της Danske Bank¹⁵.

Βουλγαρία και ΕΕ

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή πρότεινε να υιοθετηθούν νέες οδηγίες προκειμένου να επιτρέπεται σε ζευγάρια με διεθνή χαρακτηριστικά να επιλέγουν το δίκαιο του κράτους-μέλους της ΕΕ που επιθυμούν να εφαρμοστεί κατά τη διαδικασία του διαζυγίου τους. Κάθε χρόνο περίπου 300.000 ζευγάρια με διεθνή χαρακτηριστικά αποφασίζουν να παντρευτούν, ενώ αντίστοιχα, περίπου 140.000 επιλέγουν να λάβουν διαζύγιο. Σύμφωνα με το σχέδιο αυτό, τα ζευγάρια που επιθυμούν να χωρίσουν θα έχουν τη δυνατότητα επιλογής ποιο δίκαιο θα εφαρμοστεί. Το μόνο στοιχείο που θα απαιτείται είναι η ύπαρξη για το ένα τουλάχιστον μέλος κάποιας σχέσης με το επιλεγόμενο κράτος-μέλος. Αν, από την άλλη πλευρά, το ζευγάρι δεν μπορεί να συμφωνήσει, το δικαστήριο θα θέσει ένα κοινό κατάλογο κριτηρίων προκειμένου να εξετάσει το ζήτημα. Η πρώτη αρχή θα είναι να εφαρμόζεται το δίκαιο του κράτους-μέλους που το ζευγάρι κατοικεί κατά το χρονική εκείνη στιγμή. Η Βουλγαρία και η Ρουμανία είναι μεταξύ των κρατών-μελών που συμβαδίζουν με τις προτάσεις αυτές, ενώ ζευγάρια που δεν προέρχονται από τις χώρες αυτές έχουν τη δυνατότητα να εφαρμόσουν τα παραπάνω, αν κατοικούν σε ένα από τα κράτη-μέλη που εφαρμόζουν τους παραπάνω κανόνες¹⁶.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εγκαινίασε τη στρατηγική «Ευρώπη 2020» με στόχο την έξοδο από την κρίση και την προετοιμασία της οικονομίας της ΕΕ για την επόμενη δεκαετία. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προσδιορίζει τρεις κύριους μοχλούς ανάπτυξης, οι οποίοι θα υλοποιηθούν με συγκεκριμένες δράσεις σε επίπεδο ΕΕ και κρατών μελών: έξυπνη ανάπτυξη (προώθηση της γνώσης, της καινοτομίας, της εκπαίδευσης και της ψηφιακής κοινωνίας), βιώσιμη ανάπτυξη (βελτίωση της αποτελεσματικής χρήσης των πόρων στο πλαίσιο της παραγωγικής διαδικασίας και ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας) και

---

¹⁵ Winfrey M., Rao Suj. 03/03/2010. «Οι κερδοσκόποι εγκαταλείπουν τα στοιχήματα για το πότε θα ενταχθούν στην ζώνη του ευρώ οι υποψήφιας χώρες», που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

<http://www.balkans.com/gr>

¹⁶ Pop V. 24/03/2010. «Ten states to push ahead with EU guidelines on international divorces», που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

<http://euobserver.com>

ανάπτυξη χωρίς αποκλεισμούς (αύξηση της συμμετοχής στην αγορά εργασίας και ενίσχυση της απόκτησης δεξιοτήτων και της καταπολέμησης της φτώχειας). Ο αγώνας αυτός για την ανάπτυξη και την απασχόληση πρέπει να γίνει αποδεκτός ως προτεραιότητα στο ανώτατο πολιτικό επίπεδο και επιβάλλει τη συστράτευση όλων των ενδιαφερομένων σε ολόκληρη την Ευρώπη. Τίθενται πέντε στόχοι, βάσει των οποίων καθορίζεται το σημείο στο οποίο θα πρέπει να φθάσει η ΕΕ έως το 2020 και σε συνάρτηση με τους οποίους είναι δυνατό να εκτιμηθεί η πρόοδος που συντελείται. Ο πρόεδρος Barroso προέβη στην ακόλουθη δήλωση «η στρατηγική "Ευρώπη 2020" περιλαμβάνει το τι πρέπει να πράξουμε σήμερα και αύριο για να επαναφέρουμε την οικονομία της ΕΕ σε υγιή τροχιά. Η κρίση έφερε στην επιφάνεια θεμελιώδη ζητήματα και μη βιώσιμες τάσεις, που δεν μπορούμε πλέον να παραγνωρίζουμε. Η Ευρώπη χαρακτηρίζεται από ένα έλλειμμα ανάπτυξης, το οποίο θέτει σε κίνδυνο το μέλλον μας. Πρέπει να καταβάλουμε αποφασιστικές προσπάθειες για να θεραπεύσουμε τις αδυναμίες μας και να εκμεταλλευτούμε τα πολλά ισχυρά μας σημεία. Καλούμαστε να οικοδομήσουμε ένα νέο οικονομικό μοντέλο, βασισμένο στη γνώση, σε μια οικονομία χαμηλών εκπομπών άνθρακα και σε υψηλά ποσοστά απασχόλησης. Ο αγώνας αυτός απαιτεί τη συστράτευση όλων των ενδιαφερομένων σε ολόκληρη την Ευρώπη». Καταρχάς, η Ευρώπη πρέπει να αντλήσει διδάγματα από την παγκόσμια οικονομική και χρηματοπιστωτική κρίση. Οι οικονομίες των κρατών-μελών της είναι πλέον αλληλένδετες κατά τρόπο αναπόδραστο, ενώ κανένα κράτος μέλος δεν μπορεί να αντεπεξέλθει αποτελεσματικά στις παγκόσμιες προκλήσεις με μεμονωμένες ενέργειες. Είμαστε πιο ισχυροί όταν καταβάλλουμε από κοινού προσπάθειες και, για το λόγο αυτό, η επιτυχής έξοδος από την κρίση εξαρτάται από το στενό συντονισμό των οικονομικών πολιτικών. Σε αντίθετη περίπτωση, το αποτέλεσμα θα μπορούσε να είναι μια «χαμένη δεκαετία», που θα χαρακτηρίζεται από σχετικά φθίνουσα πορεία, μονίμως χωλαίνουσα ανάπτυξη και διαρθρωτικά υψηλή ανεργία. Η στρατηγική «Ευρώπη 2020» καθορίζει, επομένως, ένα όραμα για μια κοινωνική οικονομία της αγοράς στην Ευρώπη κατά την επόμενη δεκαετία και βασίζεται σε τρεις συναρθρωμένους και αλληλοενισχυόμενους τομείς προτεραιότητας: έξυπνη ανάπτυξη, με τη θεμελίωση της οικονομίας στη γνώση και την καινοτομία, βιώσιμη ανάπτυξη, με την προώθηση μιας ανταγωνιστικής οικονομίας χαμηλών εκπομπών άνθρακα που θα αξιοποιεί αποτελεσματικά τους πόρους που διαθέτει και ανάπτυξη χωρίς αποκλεισμούς, η οποία θα προάγει μια οικονομία υψηλής απασχόλησης και θα οδηγεί σε κοινωνική και γεωγραφική συνοχή.

Η πρόοδος που συντελείται για την επίτευξη των προαναφερόμενων στόχων θα μετράται σε συνάρτηση με πέντε αντιπροσωπευτικούς πρωταρχικούς στόχους οι οποίοι τίθενται σε επίπεδο ΕΕ και τους οποίους τα κράτη μέλη θα κληθούν να μετασχηματίσουν σε εθνικούς στόχους με γνώμονα συγκεκριμένα σημεία εκκίνησης:

- Το 75 % του πληθυσμού ηλικίας 20-64 ετών θα πρέπει να εργάζεται.
- Το 3% του ΑΕΠ της ΕΕ θα πρέπει να επενδύεται σε E&A.

- Οι στόχοι «20/20/20» που έχουν τεθεί για το κλίμα και την ενέργεια θα πρέπει να επιτευχθούν.
- Το ποσοστό των ατόμων που εγκαταλείπουν πρόωρα τη σχολική εκπαίδευση θα πρέπει να είναι κατώτερο του 10%, ενώ ποσοστό τουλάχιστον 40% της νέας γενιάς θα πρέπει να διαθέτει πτυχίο ανώτερης ή ανώτατης εκπαίδευσης.
- Θα πρέπει να μειωθούν κατά 20 εκατομμύρια τα άτομα που διατρέχουν κίνδυνο φτώχειας.

Προκειμένου να επιτευχθούν οι παραπάνω στόχοι, η Επιτροπή προτείνει ένα θεματολόγιο με την ονομασία «Ευρώπη 2020», το οποίο περιλαμβάνει μια σειρά εμβληματικών πρωτοβουλιών. Η υλοποίηση των πρωτοβουλιών αυτών αποτελεί κοινή προτεραιότητα και θα απαιτηθεί η ανάληψη δράσης σε όλα τα επίπεδα: οργανισμών που λειτουργούν σε επίπεδο ΕΕ, κρατών μελών και τοπικών και περιφερειακών αρχών.

- Ένωση καινοτομίας - επανεστίαση της πολιτικής E&A και καινοτομίας σε μείζονες προκλήσεις, με ταυτόχρονη γεφύρωση του χάσματος μεταξύ επιστήμης και αγοράς ούτως ώστε οι εφευρέσεις να μετατρέπονται σε προϊόντα. Παραδείγματος χάρη, το κοινοτικό δίπλωμα ευρεσιτεχνίας θα επέτρεπε στις επιχειρήσεις να εξοικονομήσουν 289 εκατομμύρια ευρώ ετησίως.
- Νεολαία σε κίνηση - βελτίωση της ποιοτικής στάθμης και της διεθνούς ελκυστικότητας του συστήματος ανώτερης εκπαίδευσης της Ευρώπης με την προώθηση της κινητικότητας των σπουδαστών και των επαγγελματιών νεαρής ηλικίας. Ένα χειροπιαστό μέτρο εν προκειμένω θα ήταν να καταστούν οι κενές θέσεις εργασίας σε όλα τα κράτη μέλη περισσότερο προσπελάσιμες για τους ενδιαφερόμενους απανταχού στην Ευρώπη και να αναγνωρίζονται δεόντως τα επαγγελματικά προσόντα και η επαγγελματική πείρα.
- Ψηφιακό θεματολόγιο για την Ευρώπη - επίτευξη βιώσιμων οικονομικών και κοινωνικών ωφελειών χάρη σε μια ψηφιακή ενιαία αγορά βασισμένη στο Διαδίκτυο πολύ υψηλών ταχυτήτων. Όλοι οι Ευρωπαίοι θα πρέπει μέχρι το 2013 να διαθέτουν πρόσβαση στο Διαδίκτυο υψηλής ταχύτητας.
- Μια Ευρώπη που χρησιμοποιεί αποτελεσματικά τους πόρους της - στήριξη της μετάβασης σε μια οικονομία χαμηλών εκπομπών άνθρακα η οποία χρησιμοποιεί αποδοτικά τους πόρους που διαθέτει. Η Ευρώπη θα πρέπει να προσηλωθεί στους στόχους που έχει θέσει για το 2020 σε ό, τι αφορά την παραγωγή και κατανάλωση ενέργειας και την ενεργειακή απόδοση. Κάτι τέτοιο θα επέτρεπε, μέχρι το 2020, μείωση κατά 60 δισεκατομμύρια ευρώ του ποσού που δαπανάται για εισαγωγές πετρελαίου και φυσικού αερίου.
- Μια βιομηχανική πολιτική για πράσινη ανάπτυξη - παροχή βοήθειας στη βιομηχανική βάση της ΕΕ έτσι ώστε να είναι ανταγωνιστική στον κόσμο που θα προκύψει μετά την κρίση, με την προαγωγή της επιχειρηματικότητας και την ανάπτυξη νέων

δεξιοτήτων. Με τον τρόπο αυτό θα δημιουργηθούν εκατομμύρια νέες θέσεις εργασίας.

- Ατζέντα για νέες δεξιότητες και θέσεις εργασίας – δημιουργία των κατάλληλων συνθηκών για τον εκσυγχρονισμό των αγορών εργασίας, με επιδίωξη την άνοδο των επιπέδων απασχόλησης και τη διασφάλιση της βιωσιμότητας των κοινωνικών μας μοντέλων, σε μια περίοδο κατά την οποία συνταξιοδοτούνται όσοι γεννήθηκαν την εποχή της μεταπολεμικής δημογραφικής έκρηξης και
- Ευρωπαϊκή πλατφόρμα για την καταπολέμηση της φτώχειας – διασφάλιση της οικονομικής, κοινωνικής και γεωγραφικής συνοχής, με την παροχή συνδρομής σε φτωχά και κοινωνικώς αποκλεισμένα άτομα, έτσι ώστε να μπορούν να διαδραματίζουν ενεργό ρόλο στην κοινωνία.

Η φιλοδοξία της «Ευρώπης 2020» σημαίνει ότι το ηγετικό πνεύμα και η ανάληψη ευθύνης πρέπει να ανυψωθούν σε νέο επίπεδο. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή καλεί τους αρχηγούς κρατών και κυβερνήσεων να ενστερνισθούν τη νέα αυτή στρατηγική και να την εγκρίνουν κατά το εαρινό Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, ενώ συγχρόνως θα αναβαθμιστεί ο ρόλος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Επιπλέον, οι μέθοδοι διακυβέρνησης θα ενισχυθούν προκειμένου να διασφαλίζεται ο μετασχηματισμός των δεσμεύσεων σε έμπρακτα και αποτελεσματικά μέτρα. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα παρακολουθεί την πρόοδο, ενώ οι διαδικασίες υποβολής εκθέσεων και αξιολόγησης στο πλαίσιο τόσο της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» όσο και του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης («ΣΣΑ») θα διεξάγονται ταυτόχρονα (χωρίς ωστόσο να παύσουν να αποτελούν διακριτούς μηχανισμούς), προκειμένου να επιτυγχάνεται μεγαλύτερη συνεκτικότητα. Η προσέγγιση αυτή θα επιτρέψει σε αμφότερες τις στρατηγικές να κατατείνουν στην επίτευξη παρεμφερών μεταρρυθμιστικών στόχων, χωρίς να χάνουν τη λειτουργική τους αυτοτέλεια¹⁷.

Φορολογία-Εισόδημα

Στη Βουλγαρία, η εργοδοτική εισφορά ανέρχεται στο 17% ενώ η εισφορά του εργαζόμενου στο 12,1%. Οι ασφαλιστικές εισφορές καταβάλλονται ταυτόχρονα με την καταβολή των μισθών, ενώ οι ασφαλιστικές εισφορές καταβάλλονται στον αντίστοιχο λογαριασμό του αρμόδιου τοπικού Γραφείου μέσω τραπεζών ή ταχυδρομικώς¹⁸.

Οι εργοδότες στη Βουλγαρία που δεν έχουν καταβάλλει τις εισφορές για την κοινωνική ασφάλιση τιμωρούνται με πρόστιμο που κυμαίνεται από 50 έως 1.000 Λέβα. Επιπλέον, οι εργοδότες οι οποίοι παραλείπουν να καταβάλουν

¹⁷ 03/03/2010. «Ευρώπη 2020: Η Επιτροπή προτείνει νέα οικονομική στρατηγική για την Ευρώπη», που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

<http://www.balkans.com/gr>

¹⁸ 02/03/2010. «Βουλγαρία: Ποσοστά εισφορών για την κοινωνική ασφάλιση και πληρωμή», που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

<http://www.balkans.com/gr>

εισφορές ασφάλισης υγείας υπόκεινται σε πρόστιμο που κυμαίνεται από 2.000 έως 4.000 Λέβα. Σε περίπτωση υποτροπής, η ποινή ανέρχεται στο ποσό των 4.000 έως 8000 Λέβα. Ποινές που κυμαίνονται από 2.000 έως 4.000 Λέβα επιβάλλονται επίσης και για τους εργοδότες οι οποίοι παραλείπουν να υποβάλουν πληροφορίες για τις εισφορές ασφάλισης υγείας¹⁹.

Το ποσοστό ανεργίας της Βουλγαρίας αυξήθηκε κατά 1,2% σε ετήσια βάση στο 6,8% το 2009, σύμφωνα με τα στοιχεία που παρέχονται από την Βουλγαρική Στατιστική Υπηρεσία. Ο αριθμός των ανέργων έφθασε τους 238 χιλιάδες -το τέλος του 2009, σε σύγκριση με τους 200 χιλιάδες στο τέλος του 2008²⁰.

Η φτώχεια στη Βουλγαρία είναι γένους θηλυκού, δήλωσε ο πρόεδρος της Συνομοσπονδίας Ανεξάρτητων Εργατικών Συνδικάτων, Zelasko Christov. «Οι μονογονεϊκές οικογένειες, με επικεφαλής γυναίκα, είναι κατά 30% φτωχότερες από τα άλλα νοικοκυριά», δήλωσε και πρόσθεσε ότι «οι γυναίκες αποτελούν το μεγαλύτερο ποσοστό των ανέργων στη χώρα και έχουν χαμηλότερες αποδοχές σε σύγκριση με τους άνδρες». «Το 2010 συμπληρώνονται 100 χρόνια από την ανακήρυξη της 8ης Μαρτίου, ως Παγκόσμιας Ημέρας της Γυναίκας», τόνισε ο κ. Christov και πρόσθεσε ότι «οι γυναίκες έχουν καλύτερη μόρφωση, αλλά λιγότερες πιθανότητες να βρουν εργασία αντίστοιχη της εκπαιδευτικής τους κατάρτισης. Το υψηλό ποσοστό ανεργίας σε συγκεκριμένες περιοχές και η έλλειψη θέσεων απασχόλησης θα ωθήσει πολλές γυναίκες να αποδεχθούν εργασία υπό οποιεσδήποτε συνθήκες», ανέφερε ο κ. Christov. Τα συνδικάτα ανέφεραν ότι «η διαστρέβλωση της αγοράς εργασίας υπό το πρίσμα της οικονομικής κρίσης, που επιδεινώνεται, θα οξυνθεί και θα συνεχιστεί». Σε ό, τι αφορά το πλήγμα στις γυναίκες εργαζόμενες, ο κ. Christov τόνισε ότι «ο μέσος μισθός των γυναικών το 2009 ήταν μειωμένος κατά 15,7% σε σύγκριση με τις αποδοχές των ανδρών. Τους τελευταίους μήνες αποδείχθηκε ότι η κρίση έπληξε κυρίως τους χαμηλά αμειβόμενους τομείς, όπου απασχολούνται κυρίως γυναίκες²¹».

Ενέργεια

Ο Γερμανός Επίτροπος ενέργειας Gunther Oettinger την Τρίτη, 02 Μαρτίου για πρώτη φορά έδειξε θετικός ως προς το ρωσικό αγωγό South Stream, ο οποίος θεωρείται ανταγωνιστικός του αντίστοιχου Ευρωπαϊκού προγράμματος, Nabuco. Συγκεκριμένα στα περιθώρια ενός ενεργειακού συνεδρίου στη Βουλγαρία ανέφερε ότι «ο South Stream θα μπορούσε να στηριχθεί από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή με την προϋπόθεση ότι θα διαθέτει τις τεχνικές προϋποθέσεις ασφαλείας. Μέχρι στιγμής η Ευρωπαϊκή Επιτροπή είχε εμμείνει

---

¹⁹ 03/03/2010. «Βουλγαρία: Κυρώσεις για μη καταβολή εισφορών κοινωνικής ασφάλισης», που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

<http://www.balkans.com/gr>

²⁰ 17/03/2010. «Βουλγαρία: Στο 6,8% το ποσοστό ανεργίας το 2009», που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

<http://www.balkans.com/gr>

²¹ 06/03/2010. «Βουλγαρία- «Η φτώχεια είναι γένους θηλυκού», δήλωσε η Συνομοσπονδία Ανεξάρτητων Εργατικών Συνδικάτων, Ζελιάζκο Χρίστοφ», που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

<http://www.express.gr>

στη θέση της να μην αντιδιαστέλλεται ούτε να υποστηρίζει την κατασκευή του South Stream, το οποίο θα μπορούσε να μεταφέρει αέριο από την περιοχή της Κασπίας απευθείας στη νοτιότερη και ανατολικότερη Ευρώπη μέσω της Τουρκίας. Σε αντίθεση με το Nabucco, ο οποίος προωθήθηκε από τις εταιρείες αερίου και τον πρώην Γερμανό Υπουργό Εξωτερικών Joschka Fischer, ο South Stream προωθήθηκε απευθείας από το Ρώσο Πρωθυπουργό, Vladimir Putin, ο οποίος κατάφερε να εξασφαλίσει μια σειρά πολιτικών συμφωνιών με την Ιταλία, Ουγγαρία, Βουλγαρία, Σερβία και την Αυστρία να στηρίξουν την προοπτική του. Ο κ. Oettinger επανέλαβε την ευρωπαϊκή θέση ότι οι Βρυξέλλες αναζητούν να αναπτύξουν το «νότιο διάδρομο», καθόσον η ΕΕ επιθυμεί την άμεση σύνδεση με την Κασπία και την περιοχή της Μέσης Ανατολής. Τα σχόλιά του βέβαια δέχτηκαν δριμύτατη κριτική από το Βούλγαρο Πρωθυπουργό Βογκο Βορισον ο οποίος δήλωσε ότι «όλα τα κράτη της δυτικής Ευρώπης και των ΗΠΑ είχαν δηλώσει ότι το πρόγραμμα αποτελεί προτεραιότητα. Αλλά, διαπιστώνω ότι η προτεραιότητα έμεινε στα λόγια. Οι ΗΠΑ και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα πρέπει να ξεκαθαρίσουν για ποιο λόγο το πρόγραμμα αυτό βρίσκεται ακόμα στο σημείο μηδέν²²». Την Πέμπτη, 04 Μαρτίου, ο κ. Oettinger τόνισε ότι «ο Nabucco και ο South Stream δεν είναι αντίπαλα, αλλά συμπληρωματικά προγράμματα». Σημείωσε όμως ότι «και στα δύο προγράμματα το μονοπώλιο αερίου Gazprom θα διαθέτει 51% του μετοχικού κεφαλαίου». «Ενάντια σε αυτό όμως» τόνισε ότι «η Ευρωπαϊκή Επιτροπή πρόκειται να θέσει το καλό της χαρτί στο τραπέζι, - την πολλών εκατομμυρίων χρηματοδότηση για το Nabucco- με στόχο να μειωθεί η εξάρτηση της Ευρώπης από έναν αγωγό, με έναν που θα προμηθεύει αναλόγως». Εντωμεταξύ, την ίδια ημέρα το Τουρκικό κοινοβούλιο επικύρωσε μια διακρατική συμφωνία που υπογράφηκε το προηγούμενο έτος μεταξύ των 5 κρατών που σχετίζονται με το Nabucco, κίνηση που θεωρήθηκε ότι αποτελεί ένα ακόμα βήμα προς την κατεύθυνση αυτή²³.

Η Ρωσία μπορεί να καταφέρει να αποκτήσει ακόμη και το 80% του πυρηνικού σταθμού των 2.000 μεγαβάτ στο Μπέλενε της Βουλγαρίας με αντάλλαγμα δάνειο 1,9 δις ευρώ, σύμφωνα με εκτιμήσεις. «Υπάρχει η επιλογή για το βουλγαρικό κράτος να εξαγοράσει το μερίδιο αυτό, αλλά αν η Σόφια δεν αποφασίσει να επωφεληθεί από αυτήν, τότε η Μόσχα θα κατασκευάσει το πυρηνικό εργοστάσιο και θα αποκτήσει το πλειοψηφικό μερίδιο σε αυτό», αναφέρει η ρωσική εφημερίδα Kommersant. Η Ρωσία πρότεινε την επέκταση της χρηματοδότησης προς τη

---

²² Pop V. 02/03/2010. «EU commission changes thinking on Russian pipeline», που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

<http://euobserver.com>

²³ Pop V. 05/03/2010. «EU splashes out €2.3 billion on anti-gas crisis projects», που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

<http://euobserver.com>,

Pop V. 15/03/2010. «EU gas pipe to Caspian Sea faces make or break decision», που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

<http://euobserver.com>

Βουλγαρία για την κατασκευή του έργου, μέχρις ότου η Σόφια βρει ένα στρατηγικό επενδυτή, έστω και αν δεν υπάρχουν κρατικές εγγυήσεις. Σύμφωνα με το Βούλγαρο Υπουργό Ενέργειας και Οικονομίας, Traicho Traikov, σε αντάλλαγμα για την προσφορά η ρωσική πλευρά δεν μπορεί να κατέχει περισσότερο από το 15-20% της μονάδας, ενώ το υπόλοιπο του δανείου θα πρέπει να καταβληθεί από τις πωλήσεις ηλεκτρικής ενέργειας. Ο Υπουργός επιβεβαίωσε ότι η κυβέρνηση έχει εγκαταλείψει τα σχέδια για την περικοπή της συμμετοχής της από 51% σε 20-30% και έχει ως στόχο να διατηρήσει συμμετοχή τουλάχιστον 50% στο πυρηνικό εργοστάσιο, το οποίο καθυστερεί από έλλειψη χρηματοδότησης. Κατά τη διάρκεια της επίσκεψής τους στη Σόφια, ο Υπουργός ενέργειας της Ρωσίας Sergei Shmatko και ο Sergei Kiriyenko, επικεφαλής της κρατικής Rosatom, ανακοίνωσαν ότι η Rosatom, η οποία ελέγχει την Atomstroyexport στην οποία ανέθεσε η Σόφια την κατασκευή του Μπέλενε, ήταν έτοιμη να παραχωρήσει ένα δάνειο και να γίνει μέτοχος στο εργοστάσιο Μπέλενε. Η νέο κέντρο -δεξιά κυβέρνηση της Βουλγαρίας, η οποία έχει θέσει το Μπέλενε υπό εξέταση λόγω της αύξησης του κόστους, είχε την ιδέα να προσλάβει ένα νέο σύμβουλο μετά την αποχώρηση της γερμανικής RWE από το πρόγραμμα λόγω των προβλημάτων χρηματοδότησης και η Σόφια αποφάσισε τον επανασχεδιασμό του για να προσελκύσει νέους επενδυτές. «Ο πυρηνικός σταθμός ηλεκτροπαραγωγής του Belene μπορεί να γίνει ο πρώτος πυρηνικός σταθμός στο εξωτερικό που θα ελέγχεται πλήρως από την Ρωσία», σύμφωνα με την Kommersant. Η εφημερίδα ανέφερε ότι ο Sergei Kiriyenko δήλωσε ότι «το έργο είναι κερδοφόρο και ότι τα κατασκευαστικά έργα θα πρέπει να αρχίσουν γρήγορα για την πρόληψη ζημιών. Εάν η Βουλγαρία αποτύχει να βρει έναν νέο επενδυτή και ασφαλή χρηματοδότηση, η Μόσχα είναι έτοιμη να συνεχίσει τις εργασίες κατασκευής και να πληρώσει για 'αυτές», ανέφερε η ρωσική εφημερίδα, επικαλούμενη πηγές κοντά στις τρέχουσες διαπραγματεύσεις. Το άρθρο επικαλέστηκε αναλυτές, σύμφωνα με τους οποίους η ρωσική πλευρά υιοθετεί το ρόλο της τράπεζας, η οποία επεκτείνει τα δάνεια σε επιχειρήσεις υπό την προϋπόθεση της απόκτησης μετοχών, εάν το δάνειο δεν επιστρέφεται²⁴.

Ρουμανία

Κοινωνικά

Οι τιμές ενοικίασης των γραφείων στη Σόφια, μειώθηκαν κατά 21% στα 162 ευρώ (219,8 δολάρια) ανά τετραγωνικό μέτρο τον χρόνο μέσα στο 2009, αναφέρει έκθεση της Cushman & Wakefield. Η ενοικίαση γραφείων στη Βουλγαρία ήταν σε εξαιρετικά χαμηλά επίπεδα στη διάρκεια του έτους λόγω της φθίνουσας ζήτησης και νέων των νέων κτιρίων που αποπερατώθηκαν,

---

²⁴ 01/03/2010. «Ρωσία προσβλέπει στην απόκτηση του 80% του πυρηνικού σταθμού στο Μπέλενε της Βουλγαρίας», που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

<http://www.balkans.com/gr>

σύμφωνα με την εταιρεία. Οι τιμές ενοικίασης στην Σοφία αναμένεται να μειωθούν περαιτέρω το 2010, με οποιαδήποτε ανάκαμψη να αναμένεται μετά το δεύτερο εξάμηνο του έτους. Το συνολικό κόστος ενοικίασης, το οποίο λαμβάνει υπόψη τα έξοδα παροχής υπηρεσιών και των τοπικών φόρων, μειώθηκε κατά 14,6% σε 205 ευρώ ανά τετραγωνικό μέτρο ετησίως για το 2009. Οι δευτερεύουσες πόλεις στη Ρουμανία οδήγησαν την πτωτική τάση των τιμών μίσθωσης, τα μισθώματα μειώθηκαν κατά 20% σε ολόκληρη τη χώρα το 2009. Με την αναμενόμενη ζήτηση των ενοικιαστών να παραμένει αδύναμη, η ανάκαμψη της αγοράς στο εσωτερικό αναμένεται να είναι μια μακρά διαδικασία, αναφέρει η έκθεση²⁵.

Οικονομικά

Ο δείκτης Τιμών καταναλωτή της Ρουμανίας αυξήθηκε κατά 0,2 %, σε μηνιαία βάση και κατά 4,49% σε ετήσια, τον Φεβρουάριο, αναφέρει η Εθνική Στατιστική Υπηρεσία της χώρας. Νωρίτερα, τέσσερις τοπικοί τραπεζικοί αναλυτές έκαναν την πρόβλεψη πρόβλεψη ότι ο μηνιαίος πληθωρισμός θα κινηθεί μεταξύ 0,2% και 0,4% για το μήνα Φεβρουάριο, ενώ ο ετήσιος πληθωρισμός θα είναι μεταξύ 4,5% και 4,7%. Τον Ιανουάριο, ο δείκτης τιμών του καταναλωτή της Ρουμανίας (ΔΤΚ) αυξήθηκε κατά 1,68% σε μηνιαία βάση και κατά 5,2% σε ετήσια. Ο μέσος μηνιαίος πληθωρισμός των τιμών καταναλωτή, ήταν 0,9% τον Φεβρουάριο, σε σύγκριση με το 1,1%, ένα χρόνο νωρίτερα, ανέφερε σε δήλωση η Στατιστική Υπηρεσία της Ρουμανίας, ενώ ο πληθωρισμός, στην Ρουμανία, επιβραδύνθηκε στο 4,7% το 2009 από το 6,3% το 2008²⁶.

Σύμφωνα με στοιχεία που ανακοίνωσε το Εθνικό Ινστιτούτο Στατιστικής (INSSE), το έλλειμμα εξωτερικού εμπορίου της Ρουμανίας, τον Ιανουάριο, ανήλθε σε 1,78 δις. RON ελαττωμένο κατά 38% σε ετήσια βάση. Οι εξαγωγές ήταν 18,4% περισσότερες σε σχέση με πέρυσι, ενώ οι εισαγωγές αυξήθηκαν κατά 3,5% σε ετήσια βάση. Σύμφωνα με το Εθνικό Ινστιτούτο Στατιστικής, η βιομηχανική παραγωγή μειώθηκε τον Ιανουάριο κατά 4,6% σε σύγκριση με τον προηγούμενο μήνα, ενώ τα εποχικά διορθωμένα στοιχεία δείχνουν ότι η βιομηχανική παραγωγή αυξήθηκε 0,1% σε μηνιαία βάση. Σε σύγκριση με τον Ιανουάριο του 2009, η βιομηχανική παραγωγή αυξήθηκε 6,9% και 7,1% σε εποχικά προσαρμοσμένους όρους. Ο τομέας της ενέργειας όμως είχε τις καλύτερες επιδόσεις, τον Ιανουάριο του 2010 έναντι του προηγούμενου μήνα, και ο τομέας των μεταλλείων τις χειρότερες²⁷.

---

²⁵ 01/03/2010. «Πτώση των ενοικίων στις Σόφια, Βελιγράδι, Ζάγκρεμπ, Βουκουρέστι το φθινόπωρο του 2009», που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση: <http://www.balkans.com/gr>

²⁶ 11/03/2010. «Ο ΔΤΚ της Ρουμανίας αυξήθηκε κατά 4,49% σε ετήσια βάση, τον Φεβρουάριο», που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση: <http://www.balkans.com/gr>

²⁷ 16/03/2010. «Το εμπορικό έλλειμμα της Ρουμανίας συρρικνώνεται κατά 38% σε ετήσια βάση τον Ιανουάριο», που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

Μία από τις κυριότερες αλλαγές που επιφέρει το Διάταγμα 3055 είναι στις μηνιαίες αναπροσαρμογές των απαιτήσεων σε μετρητά στο ταμείο και στις τράπεζες και των υποχρεώσεων σε ξένο νόμισμα (ή τις απαιτήσεις και υποχρεώσεις που εκφράζονται σε λεί, αλλά είναι σε ρήτρα ξένου νομίσματος) με τη συναλλαγματική ισοτιμία του νομίσματος, όπως ανακοινώθηκε από την Εθνική Τράπεζα της Ρουμανίας κατά την τελευταία ημέρα διεξαγωγής τραπεζικών συναλλαγών του μήνα²⁸.

Η Standard & Poors αξιολόγησε την προοπτική της πιστοληπτικής ικανότητας της Ρουμανίας σε σταθερή μετά την συνέχιση του δάνειου διάσωσης από το ΔΝΤ στη χώρα, και την ψήφιση του προϋπολογισμού λιτότητας από την κυβέρνηση. Η αξιολόγηση της πιστοληπτικής ικανότητας της Ρουμανίας σε BB + έγινε, καθώς η χώρα προβλέπεται να πωλήσει ομόλογα με ρήτρα ευρώ εντός της ερχόμενης εβδομάδας. «*Η αναθεώρηση της προοπτικής αντικατοπτρίζει την άποψή μας ότι η Ρουμανία θα τηρήσει το δημοσιονομικό πρόγραμμα των μεταρρυθμίσεων και την πεποίθησή μας ότι η κυβέρνηση θα συνεχίσει να συμμορφώνεται με την stand-by συμφωνία με το ΔΝΤ και την ΕΕ*», ανέφερε στην ανακοίνωση ο αναλυτής της S & P, Marko Mrsnik²⁹.

Το ποσοστό των μη εξυπηρετούμενων δανείων (NPL), προς τις εταιρείες χρηματοδοτικής μίσθωσης και τις επιχειρήσεις καταναλωτικής πίστης έφθασε το 33% από 15% στα μέσα του 2009, σύμφωνα με την ALB, την ένωση που έχει μέλη το 98% αυτών των οικονομικών φορέων. Το ύψος των χρηματοδοτήσεων από Leasing και πιστωτικές κάρτες ήταν 33 δις Λεϊ (8 δις ευρώ), σε σύγκριση με τα 254 δις Λεϊ (60 δις ευρώ) των τραπεζικών δανείων. Η χρηματοδότηση από Leasing και πιστωτικές κάρτες, συρρικνώθηκε πέρυσι κατά 72% από έτος σε έτος εξ αιτίας της απότομης μείωσης του ρυθμού ανάπτυξης της χώρας περισσότερο από 40% σε ετήσια βάση. Ως εκ τούτου, οι εταιρείες χρηματοδοτικής μίσθωσης διαμαρτύρονται για τις αργές νομικές διαδικασίες κατά των κακοπληρωτών αλλά και για τις αρνητικές συνέπειες που δημιουργούνται από την μη καταβολή των οφειλομένων από το κράτος προς τις επιχειρήσεις³⁰.

Από την άλλη πλευρά βέβαια, η Ρουμανία συγκέντρωσε 1 δις. ευρώ μέσω της έκδοσης ευρωομολόγων, στην πρώτη προσέγγιση της χώρας προς τις διεθνείς κεφαλαιαγορές μετά από μια διετία. Σύμφωνα με διευθυντικά στελέχη, η ζήτηση υπερκαλύφθηκε περισσότερο από πέντε φορές. Τα ομόλογα έχουν

<http://www.balkans.com/gr>

²⁸ 17/03/2010. «*Διάταγμα 3055: Μηνιαία αναπροσαρμογή των ισοτιμιών συναλλάγματος στην Ρουμανία*», που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

<http://www.balkans.com/gr>

²⁹ 10/03/2010. «*Η S&P βελτιώνει την προοπτική της Ρουμανίας σε σταθερή*», που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

<http://www.balkans.com/gr>

³⁰ 10/03/2010. «*Ρουμανία: Το ποσοστό των μη εξυπηρετούμενων δανείων από Leasing και πιστωτικές κάρτες έφθασε το 33% στο τέλος του 2009*», που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

<http://www.balkans.com/gr>

διάρκεια πέντε ετών με απόδοση 5,17% που σημαίνει ότι το spread είναι 268 μονάδες βάσης πάνω από τα ομόλογα αναφοράς³¹.

Ρουμανία και Ελλάδα

Υστερα από 60 και πλέον χρόνια, όλα δείχνουν ότι οι έλληνες εφοπλιστές είναι έτοιμοι να επιστρέψουν στον Δούναβη, αναπτύσσοντας ξανά μια δραστηριότητα, αυτή των ποτάμιων μεταφορών, την οποία κατείχαν και εγκατέλειψαν οριστικά το 1948 με την εθνικοποίηση των ποτάμιων μεταφορών της Ρουμανίας. Οι Έλληνες, όσο και αν σήμερα ακούγεται παράδοξο, κατείχαν για περισσότερο από έναν αιώνα τα σκήπτρα των ποτάμιων μεταφορών στα Βαλκάνια, έχοντας δημιουργήσει μια παράδοση κυρίως στον Δούναβη, ήδη από τις αρχές του 19ου αιώνα. Η απομάκρυνσή τους από τις ποτάμιες μεταφορές ξεκίνησε σταδιακά αμέσως μετά τη διεθνή διάσκεψη για τον Δούναβη που πραγματοποιήθηκε στο Παρίσι στις 21 Ιουλίου 1921, στη διάρκεια της οποίας υπεγράφη το «Σύμφωνο για τον καθορισμό του οριστικού καταστατικού του Δουνάβεως». Οι διαφωνίες της τότε ελληνικής αντιπροσωπείας με την αντιπροσωπεία της Ρουμανίας ώθησαν την Ελλάδα εκτός της επιτροπής διαχείρισης του ποταμού Προύθου αρχικά και του Δούναβη στη συνέχεια. Η Ελλάδα όμως επέστρεψε στην εν λόγω επιτροπή μόλις πέρυσι μετά από συντονισμένες προσπάθειες του πρώην γενικού γραμματέα του υπουργείου Εμπορικής Ναυτιλίας καθηγητή Ι. Τζοάννου, ο οποίος ολοκλήρωσε ένα έργο που είχε ξεκινήσει επί υπουργίας Στ. Σουμάκη. Αξίζει να αναφερθεί ότι ο κ. Σουμάκης είχε «ανακαλύψει» το θέμα αυτό το 1997 απαντώντας ως υπουργός σε μια ερώτηση του κ. Τζοάννου, ο οποίος την περίοδο εκείνη ήταν βουλευτής Επικρατείας της Νέας Δημοκρατίας. Οι έλληνες εφοπλιστές, όπως αναφέρεται τελευταία, ουδέποτε σταμάτησαν να ενδιαφέρονται για το καθεστώς που ισχύει στις μεταφορές μέσω Δούναβη, ειδικότερα δε, για τη δυνατότητα πρόσβασης θαλασσοπλοούντων πλοίων που εκτελούν υπηρεσίες στα πλωτά μέρη του ποταμού (sea- river transport). Όπως εκτιμάται, στην περίπτωση που επιτευχθεί μια νέα τελική συμφωνία στο πλαίσιο της ΕΕ πλέον, η συμφωνία αυτή θα συμβάλλει καθοριστικά στη γρηγορότερη, φθηνότερη και ασφαλέστερη μεταφορά προϊόντων σε περιοχές που βρίσκονται στην καρδιά της Ευρώπης και οι οποίες βρίσκονται μακριά από λιμάνια. Ναυτιλιακοί κύκλοι της Ακτής Μιαούλη αναφέρουν ότι με την απελευθέρωση των ποτάμιων μεταφορών πέραν των επενδύσεων που θα πραγματοποιηθούν για τη ναυπήγηση σύγχρονων πλοίων ικανών να ταξιδεύουν σε ποτάμια για να μεταφέρουν αγαθά και προϊόντα, θα δοθεί και η δυνατότητα να γίνουν σημαντικές επενδύσεις σε αρκετά παραδουνάβια λιμάνια ανατολικών χωρών, που σήμερα είναι υποβαθμισμένα, ώστε να εκσυγχρονισθούν και να παρέχουν υπηρεσίες στα πλοία και στα φορτία που θα μεταφέρονται. Παράλληλα, εκτιμούν ότι θα αναπτυχθούν και πολλές εταιρείες παροχής υπηρεσιών στα ποταμόπλοια που θα μεταφέρουν φορτία, συμβάλλοντας στην

---

³¹ 12/03/2010. «Ρουμανία: Εισπράττει 1 δις. Ευρώ με την έκδοση ευρωομολόγων», που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση:
<http://www.balkans.com/gr>

οικονομική ανάπτυξη των περιοχών αλλά και στη δημιουργία θέσεων εργασίας. Έντονο ενδιαφέρον για την επιτυχία των διαπραγματεύσεων έχουν εκδηλώσει και ορισμένες ευρωπαϊκές χώρες, μέλη της ΕΕ και μη, οι οποίες διαθέτουν ναυπηγικές μονάδες κατασκευής πλοίων ικανά να πλέουν τόσο στη θάλασσα όσο και στα ποτάμια, θεωρώντας ότι μελλοντικά μπορεί να έχουν μεγάλα οικονομικά οφέλη από παραγγελίες κατασκευής νέων εξειδικευμένων πλοίων ή τη μετασκευή των υπαρχόντων. Μεταξύ αυτών φέρεται να είναι και η Ρωσία, η οποία έχει σε εξέλιξη μεγάλο σχέδιο ανάπτυξης και εκσυγχρονισμού των ναυπηγείων της, διαθέτοντας κατάλληλη τεχνογνωσία στην κατασκευή ποταμόπλοίων, αφού και αυτή διαθέτει ένα ιδιαίτερα εκτεταμένο ποτάμιο σύστημα για το οποίο έχει δείξει ενδιαφέρον και η ΕΕ, η οποία ήδη από το 1992 άρχισε να διερευνά το ενδεχόμενο ανοίγματος ενός μέρους του ποταμιού συστήματος και σε ευρωπαϊκά πλοία πέραν των ρωσικών. Οι Ρώσοι αυτό που είχαν ζητήσει από την ΕΕ για να εξετάσουν ένα τέτοιο ενδεχόμενο ήταν χρηματοδότηση για τον εκσυγχρονισμό και του δικού τους στόλου πλοίων ποταμίων μεταφορών που τότε ήταν ξεπερασμένος. Τότε αρκετοί Έλληνες εφοπλιστές είχαν σπείσει να ενημερώσουν την ΕΕ ότι ήταν πρόθυμοι να συμμετάσχουν σε αυτό το πλάνο χρηματοδότησης. Για το Δούναβη όμως το ενδιαφέρον των ελλήνων εφοπλιστών ήταν και παραμένει ιδιαίτερα έντονο, ενώ στενά παρακολουθεί τις σχετικές συζητήσεις η Ένωση Ελλήνων Εφοπλιστών, η οποία μετέχει ενεργά με εκπρόσωπό της στις σχετικές συζητήσεις που πραγματοποιούνται σε ευρωπαϊκό επίπεδο. «Εφόσον απελευθερωθούν οι μεταφορές μέσω Δούναβη, τότε θα μπορεί ένα σκάφος με προϊόντα να εισέρχεται από τη Μαύρη Θάλασσα στον Δούναβη και στη συνέχεια να διασχίζει σειρά από χώρες μέχρι να φθάσει στη Γερμανία» αναφέρουν πηγές, προσθέτοντας: «Από εκεί, μέσω του Καναλιού στο Μάιν, θα μπορεί να μπει στον Ρήνο και τελικά να φθάσει μέχρι και στο λιμάνι του Ρότερνταμ». Σε επίπεδο ΕΕ, στο συμβούλιο της ομάδας εργασίας των χερσαίων μεταφορών του Συμβουλίου της ΕΕ, εξετάστηκε κατά το πρόσφατο παρελθόν σχέδιο απόφασης που εξουσιοδοτεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να διαπραγματευθεί με την Επιτροπή Δουνάβεως τους όρους και τη διαδικασία προσχώρησης της ΕΚ στην αναθεωρημένη Σύμβαση του Βελιγραδίου. Να σημειωθεί ότι το 1921 με τη Σύμβαση των Παρισίων είχε καθιερωθεί το καθεστώς της ελεύθερης ναυσιπλοΐας του Δούναβη, το οποίο όμως άλλαξε το 1948 με τη Συνθήκη του Βελιγραδίου. Μετά την αλλαγή του πολιτικού καθεστώτος στις ανατολικές χώρες, άρχισαν συνομιλίες για την αναθεώρηση της Συνθήκης του Βελιγραδίου, η οποία αναμένεται να ολοκληρωθεί πολύ σύντομα και το σχετικό πρωτόκολλο να υιοθετηθεί σε διπλωματική διάσκεψη, κάτι που πρακτικά σημαίνει ότι ανοίγει ο δρόμος για την επιστροφή των Ελλήνων στον Δούναβη³².

Φορολογία-Εισόδημα

Σύμφωνα με το ρουμανικό φορολογικό κώδικα, οι φορολογούμενοι (εκτός των τραπεζικών ιδρυμάτων, τις ρουμανικές νομικές οντότητες και

---

³² Σκορδίλης Γ. 06/03/2010. «Τα κόμματα του Δούναβη ελκίζουν και πάλι τους Έλληνες εφοπλιστές», που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση: <http://www.tovima.gr>

υποκαταστήματα ξένων τραπεζών στη Ρουμανία) πρέπει να καταβάλουν, για το 4ο τρίμηνο του 2009, ποσό ίσο προς το φόρο που υπολογίστηκε για το 3ο τρίμηνο του 2009 πριν τις 25 Απριλίου 2010. Οι ετήσιες δε φορολογικές δηλώσεις των νομικών προσώπων θα πρέπει να πιστοποιούνται από έναν φοροτεχνικό σύμβουλο φόρο, εκτός εκείνων για τις οποίες είναι υποχρεωτικός ο έλεγχος από ορκωτό ελεγκτή. Κατ' εντολή του Υπουργείου Οικονομικών, η συμμόρφωση είναι υποχρεωτική αρχίζοντας με τις φορολογικές δηλώσεις που αφορούν το 2009. Ο κανόνας βέβαια δεν ισχύει για τους φορολογούμενους οι οποίοι, αν και δεν είναι υποχρεωμένοι από το ρουμανικό δίκαιο, επέλεξαν ορκωτούς ελεγκτές για τον έλεγχο των οικονομικών τους καταστάσεων³³.

Στη Ρουμανία, από το 2010, όλοι οι φορολογούμενοι πρέπει να εφαρμόζουν το σύστημα προπληρωμής για φόρο εισοδήματος. Οι φορολογούμενοι είναι υπεύθυνοι για τις τριμηνιαίες καταβολές φόρου εισοδήματος με βάση το φόρο εισοδήματος που προκύπτει από το προηγούμενο έτος και έχει προσαρμοστεί με το δείκτη πληθωρισμού (Δεκέμβριος έναντι Δεκεμβρίου του προηγούμενου έτους) και εκτιμώνται κατά τη δημιουργία του αρχικού προϋπολογισμού του έτους για το οποίο γίνονται οι προπληρωμές. Η ημερομηνία λήξης είναι η 25η ημέρα του μήνα που ακολουθεί το τρίμηνο για το οποίο η πληρωμή καθίσταται απαιτητή³⁴.

Ξεκινώντας το 2010, πρέπει να συντάσσεται και υποβάλλεται από τον υποκείμενο στο φόρο και εγγεγραμμένου στα μητρώα ΦΠΑ της Ρουμανίας, η ανακεφαλαιωτική κατάσταση για τις ενδοκοινοτικές πωλήσεις / αγορές αγαθών και παροχής / λήψης υπηρεσιών (390 VIES) μέχρι την 15η ημέρα του επόμενου μήνα. Η δήλωση θα πρέπει να περιλαμβάνει: α) ενδοκοινοτικές παραδόσεις και αποκτήσεις, και β) Προμήθεια των υπηρεσιών για τα οποία, ο τόπος φορολόγησης είναι το κράτος μέλος του δικαιούχου. Απαλλάσσονται βέβαια από αυτή την υποχρέωση οι παροχές υπηρεσιών που δεν εμπίπτουν στο καθεστώς ΦΠΑ στο κράτος μέλος στο οποίο φορολογούνται³⁵.

Για το έτος 2010, και σύμφωνα με την έγκριση του προϋπολογισμού και τον νόμο περί κοινωνικής ασφάλισης, ασφάλισης υγείας και σύμφωνα με αποφάσεις της κυβέρνησης, τα ποσοστά εισφορών κοινωνικής ασφάλισης έχουν ως εξής: 28% για τις κανονικές συνθήκες εργασίας (εκ των οποίων 18,5% καλύπτονται από το εργοδότη και 9,5% από τον εργαζόμενο), 33% για

---

³³ 11/03/2010. «Οφειλόμενος φόρος εισοδήματος για το 2009 και πιστοποίηση των οικονομικών καταστάσεων από φοροτεχνικό στη Ρουμανία», που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

<http://www.balkans.com/gr>

³⁴ 03/03/2010. «Ρουμανία-Προθεσμία προκαταβολής του φόρου εισοδήματος για το 2010», που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

<http://www.balkans.com/gr>

³⁵ 17/03/2010. «Μηνιαία υποβολή ανακεφαλαιωτικών καταστάσεων στην Ρουμανία», που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

<http://www.balkans.com/gr>

τις σκληρές συνθήκες εργασίας και 38% για τις ειδικές συνθήκες εργασίας. Τα ποσοστά αυτά εφαρμόζονται στο ακαθάριστο μηνιαίο εισόδημα³⁶.

Η ανεργία στη Ρουμανία έκανε άλμα στο 8,3% του εργατικού δυναμικού τον Φεβρουάριο όπως έδειξαν τα επίσημα στοιχεία. Το επίπεδο ανεργίας αυξήθηκε κατά 0,2% σε σύγκριση με τον Ιανουάριο, καταγράφοντας 760.000 ανέργους συνολικά, ανέφερε σε ανακοίνωση ο εθνικός οργανισμός απασχόλησης. Το ποσοστό ανεργίας ήταν 5,3% το Φεβρουάριο του 2009³⁷.

Από την άλλη πλευρά, κατόπιν αιτήματος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και της Παγκόσμιας Τράπεζας, οι Ρουμανικές εταιρείες οφείλουν πλέον να καταχωρούν τις συμβάσεις εργασίας στην αρμόδια υπηρεσία, πιο γρήγορα και το αργότερο μία ημέρα πριν από την ουσιαστική έναρξη της απασχόλησης. Προηγουμένως, η προθεσμία αυτή ήταν 20 ημέρες μετά την πρώτη ημέρα έναρξης της απασχόλησης. Οι Απολύσεις θα πρέπει επίσης να καταχωρούνται στην αρμόδια υπηρεσία, κατά την ημερομηνία της καταγγελίας, ενώ οι εταιρείες που δεν τηρούν την προθεσμία θα υποστούν πρόστιμο ύψους RON 1.500 για κάθε μη καταχωρημένη σύμβαση (το ποσό δεν θα υπερβαίνει τα RON 20.000 για πολλαπλές συμβάσεις ανά εταιρεία)³⁸.

Ενέργεια

«Τα μέλη της ΕΕ, η Βουλγαρία και η Ρουμανία θα πρέπει να απλουστεύσουν τις διοικητικές διαδικασίες τους για να ενισχύσουν την ανάπτυξη της πράσινης ενέργειας και την επίτευξη των στόχων για την αύξηση του μεριδίου των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στην παραγωγή ενέργειας», αναφέρει ανώτερος αξιωματούχος της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης. «Υπάρχουν γενικά εμπόδια όπως οι αργές και σε ορισμένες περιπτώσεις, υπερβολικά περίπλοκες διοικητικές διαδικασίες καθώς και γραφειοκρατία. Είναι πολύ σημαντικό και για τις δύο χώρες να αναπτύξουν τα σχέδιά τους, λαμβάνοντας υπόψη τις πιθανές περιβαλλοντικές επιπτώσεις στις περιοχές που προγραμματίζουν την εγκατάσταση των μονάδων παραγωγής διότι θα μπορούσαν να υπονομεύσουν την θετική επίδρασή τους», ανέφερε σε μια αποκλειστική συνέντευξη για SeeNews ο Ανώτερος Σύμβουλος της ομάδας ενέργειας της ΕΤΑΑ, Milko Kovatsev. Η Βουλγαρία βέβαια θα πρέπει να καλύπτει το 11% της ακαθάριστης εγχώριας κατανάλωσης ενέργειας της με την ηλεκτρική ενέργεια που παράγεται από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας έως το τέλος του 2010, από λιγότερο από 10% που είναι σήμερα, και θα πρέπει να αυξήσει το μερίδιο αυτό στο 16% έως το

---

³⁶ 02/03/2010. «Ρουμανία: Ποσοστά εισφορών κοινωνικής ασφάλισης», που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

<http://www.balkans.com/gr>

³⁷ 09/03/2010. «Ρουμανία: Άλμα της ανεργίας στο 8,3 τοις εκατό τον Φεβρουάριο», που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

<http://www.balkans.com/gr>

³⁸ 17/03/2010. «Ταχύτερες διαδικασίες στην καταχώρηση συμβάσεων απασχόλησης στην Ρουμανία», που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

<http://www.balkans.com/gr>

2020, ενώ ο Βόρειος γείτονας της, η Ρουμανία, θα πρέπει να αυξήσει το μερίδιό αυτό σε 24% έως το 2020³⁹.

Η ζήτηση για ενέργεια στην Ανατολική Ευρώπη και στην Κεντρική Ασία αναμένεται να αυξηθεί κατά 50%, έως το 2030, ενώ η ζήτηση για ηλεκτρική ενέργεια κατά 90%. Αλλά αν δεν βρεθούν νέες σημαντικές πετρελαιοπηγές, η παραγωγή ενέργειας στην περιοχή θα μπορούσε να είναι το μείζον πρόβλημα σε δέκα με δεκαπέντε χρόνια. Σε συνδυασμό με την παλαιώση των υποδομών και τις εκτεταμένες διαταραχές στην παροχή ενέργειας, το πρόβλημα μπορεί να εμφανισθεί νωρίτερα. Η Ρωσία και η Κεντρική Ασία αποτελούν σημαντικούς προμηθευτές ενέργειας τόσο για την Ανατολική όσο και για την Δυτική Ευρώπη. Αλλά ακόμη και έτσι, η περιοχή στο σύνολό της θα αντιμετωπίσει κρίση έλλειψης ενέργειας η οποία θα επιβραδύνει την οικονομική ανάπτυξη. Ένα έλλειμμα 10% σε διαθεσιμότητα ενέργειας θα μπορούσε να οδηγήσει σε μείωση κατά 1% στην οικονομική ανάπτυξη, και ένα μεγαλύτερο έλλειμμα θα μπορούσε να έχει μεγαλύτερο αρνητικό αντίκτυπο. Η περιοχή επλήγη σκληρά από την παγκόσμια οικονομική κρίση που ξεκίνησε το 2008, με σημαντικό περιορισμό της ζήτησης ενέργειας. Βέβαια, αυτή είναι μόνο μια προσωρινή παύση πριν η διαθεσιμότητα ενέργειας γίνει και πάλι μια σοβαρή ανησυχία, ενώ μόλις οι ρυθμοί ανάπτυξης μεγαλώσουν έτσι θα μεγαλώσει και η κατανάλωση ενέργειας⁴⁰.

Η εγκατεστημένη ισχύς αιολικής ενέργειας της Ρουμανίας πρόκειται να κάνει άλμα στα 545 μεγαβάτ το 2010, σύμφωνα με τις εκτιμήσεις της Ρουμανικής Ένωσης για την Αιολική Ενέργεια (aree), σε σύγκριση με την εγκατεστημένη ισχύ του 2009 που ήταν μόνον 14,1 μεγαβάτ. «Υπάρχουν τεράστιες δυνατότητες για την αιολική ενέργεια στη Ρουμανία, και αν αρθούν τα εμπόδια στις υπάρχουσες υποδομές, η ρουμανική αγορά αιολικής ενέργειας θα αυξηθεί, δημιουργώντας θέσεις εργασίας και βοηθώντας την οικονομία, ειδικά στις φτωχές αγροτικές περιοχές» ανέφερε ο Cristian Tantareanu από το κέντρο για την προώθηση καθαρών και αποδοτικών ενεργειακών μορφών, στη Ρουμανία (enero). Η εθνική νομοθεσία η οποία θα περιλαμβάνει μέτρα στήριξης για την αιολική ενέργεια εξακολουθεί να καθυστερεί στην πολιτική διαδικασία, όμως πιστεύεται ότι θα ολοκληρωθεί κατά το πρώτο εξάμηνο του 2010⁴¹.

---

³⁹ 18/03/2010. «Η ΕΤΑΑ υποστηρίζει πως η Βουλγαρία και η Ρουμανία πρέπει να μειώσουν τη γραφειοκρατία για να αυξηθεί το μερίδιο των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας», που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

<http://www.balkans.com/gr>

⁴⁰ Roberts M. 22/03/2010. «Η Παγκόσμια Τράπεζα προειδοποιεί την Ανατολική Ευρώπη για επερχόμενες ελλείψεις στην ενέργεια», που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

<http://www.balkans.com/gr>

⁴¹ Roberts M. 22/03/2010. «Αιολική Ενέργεια στην Ρουμανία-προβλέπεται σημαντική επέκταση», που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

<http://www.balkans.com/gr>